

Välkommen till

Psykisk-hälsa kaféet

Tisdag den 6 & onsdag 7 juli 2010
Hästgatan 10 Visby

Rödmarkerat = SPF medverkan

Här samlas några av de stora aktörerna inom området psykisk hälsa för att diskutera bland annat:

- hur samhället kan investera i barns och ungas psykiska hälsa
- hur vi bästa sätt ska ta hand om ensamkommande flyktingbarn
- hur vi kan förändra attityderna till människor med psykisk ohälsa
- om alla självmord är psykiatris fel och varför psykiatri i Sverige har dåligt rykte

*Boken "Stolthet och fördom - möte med psykiatri idag"
gratis till de 500 första besökarna*

TISDAG

[Kris och panik! - psykiatrisk första hjälpen](#)

08:30 - 09:30

Vad kan man göra när någon i ens närhet mår dåligt? När är det bråttom till vård? När blir psykisk sjukdom ett hinder i vården och hur bra är samhället i stort på att hantera människor med psykisk sjukdom? Vi bjuder på en enklare frukost och en diskussion om kunskap, ansvar och respekt.

Medverkande:

Anna Odell, konstnär, Finn Bengtsson (M) Riksdagsman och psykiatriker, Gudrun Schyman (FI), Richard Bracken, Hjärnkoll, Ing-Marie Wieselgren, överläkare i psykiatri Uppsala Akademiska sjukhus,

[Den onde psykiatern - psykiatrin i media](#)

09:30 - 10:30

Journalistikens grundsats - att fokusera på det som går fel - kan kännas extra smärtsamt för de som arbetar inom psykiatrin. Vågar de som behöver komma till psykiatri om den ständigt beskrivs som klantig och inkompetent? Vem vill arbeta där? Hur får vi ut budskapet att Svensk psykiatri bara blir bättre.

Psykiatern Peter Teleborian, från Stieg Larsson Milleniumtrilogi, blir Säk-medarbetare och ordnar en tvångsintagning av Lisbeth Salander. Han är den senaste i raden av onda psykiatriker i media. I verkligheten får psykiatrins medarbetare också braskande rubriker när något går fel. Allt som är vanlig vardag med behandling, läkande och helande passerar obemärkt. Måste media fokusera så stenhårt på misstag? Finns det inget intressant i det lyckade arbetet? Varför är toleransen för psykiatrins misstag så liten?

Medverkande:

Jan Beskow, Suicidprevention i Väst, SPIV

Ann-Sofie Magnusson, Högskolan, Trollhättan

Arne König, vice ordförande i journalistförbundet,

Richard Bracken, Hjärnkoll

Lise-Lotte Risö Bergerlind, Svenska Psykiatriska Föreningen

[Psykisk hälsa hos asylsökande barn med och utan familj](#)

10:30 - 11:30

Hur kan man gynna psykisk hälsa hos barn i flyktingfamiljer/asylsökande? Diskussion om utmaningar och lösningar för flyktingbarns psykiska hälsa

Medverkande:

Lotta Beskow, Andreas Tunström och Torgny Gustavsson

[Beardslees familjeintervention - en metod som låter barnen komma till tals](#)

11:30 - 12:00

Beardslees familjeintervention är en preventiv och hälsofrämjande metod, som bl. a. syftar till att öppna upp för ett samtal inom familjen, där också barnen får komma till tals, kring föräldrarnas psykiska sjukdom. Övergripande syfte är att minska barnens risk att själva insjukna genom att öka kommunikationen i familjen, stärka föräldraskapet och främja de skyddande faktorerna för barnen.

Medverkande: **Carl-Gustaf Olofsson**, Västerbottens Läns Landsting

Anita Cederström, Psykolog och universitetslektor

Hannele Renberg, specialistsjuksköterska psykiatri

Nu kommer ljuset! - Att vända svårigheter till styrkor

12:00 - 13:00

Hundratusentals svenskar har någon form av neuropsykiatriskt funktionshinder. Många av dem vet inte om det. Leneh berättar i ord och ton om snubbeltrådar, strategier och fördelar och nackdelar med att vara annorlunda.

Om Leneh: Sångerska Låtskrivare Föreläsare Bloggare Webmaster Smyckesdesigner
Dofffascinerad Havsälskande Passionerad matlagare Yogatokig Hundvän
Munspelstrudeluttande

Sociala investeringar - visst går det!

13:00 - 14:00

Att inte arbeta preventivt med barn och unga i riskzon kostar individen massor - och samhället ännu mer. Nationalekonom Ingvar Nilsson berättar hur man kan tänka och räkna för att göra de stora vinsterna - både för individ och samhälle.

Tillsammans med utvecklingsprojektet Modellområden, Psykisk hälsa barn och unga har nationalekonomen Ingvar Nilsson räknat på vad det kostar att INTE satsa på förebyggande insatser för barn och unga. När man investerar i byggnader och maskiner använder man sig av avskrivningstider, vilket innebär att kostnaderna fördelas under utrustningens beräknade livslängd. Det kallas för investeringsbudget och Ingvar Nilsson menar att ett liknande perspektiv borde finnas inom den sociala sektorn. – Vi kan som ekonomer bidra med siffrorna men politikerna måste själva kunna föra ett resonemang om ett långsiktigt socialt investeringsperspektiv kontra ett kortsiktigt kostnadstänkande och dra slutsatser av det.

Medverkande:

Ingvar Nilsson, Nationalekonom, Lars Stjernkvist, kommunalråd Norrköping

Skolresultatens betydelse för psykisk hälsa

14:00 - 15:00

Sambandet mellan skolresultat och psykisk hälsa är starkt. Lyckas man i skolan lyckas man i livet - och tvärt om. Finns det anledning för vårdcentraler och socialtjänstkontor att hjälpa skolorna med elevernas studier? Kan skolresultat användas som ett mått på psykisk hälsa?

Det är svårt att prestera bra i skolan om man mår dåligt och är ledsen. Är det struligt hemma är det heller inte lätt - listan på faktorer som påverkar skolresultat kan göras lång. Sambandet mellan skolresultat och psykisk hälsa och skolresultat är starkt. Vilka slutsatser borde vi dra av den kunskapen?

Medverkande:

Birgitta Kimber, Speciallärare, leg. psykoterapeut, Daniel Berr, SKL

Äldre tar väl inte livet av sig eller...?

15:00 - 15:30

Äldre män toppar självmordsstatistiken. En orsak är bristande diagnostik och behandling av depression i hög ålder.

Det finns ett starkt samband mellan depressionssjukdom och suicid. 70 % av suicidfallen har depressiv sjukdom som grund. Två av de största riskfaktorerna för suicid är hög ålder och manligt kön. Även om suicidsiffrorna varierar från land till land, är det uppenbart att suicidfrekvensen ökar med ålder i de flesta länder. Hög ålder är också en viktig riskfaktor för suicid bland kvinnor. Den högsta prevalensen av kvinnlig suicid finns i åldersgrupperna 75 och äldre. Trots ökat medicinskt omhändertagande har suicidfrekvensen varit tämligen konstant i många länder under de senaste 20 åren. Under de allra senaste åren har suicidfrekvensen i Sverige minskat något, och det finns vissa studier som pekar på att detta kan ha samband med den ökade användningen av antidepressiva läkemedel. Suicid är vanligare i hög ålder än hos yngre. Detta gäller framför allt män, som efter 80 års ålder har den högsta självmordsfrekvens man ser i någon grupp.

Medverkande:

Ingvar Karlsson, docent

Psykiatriska kvalitetsregister

15:30 - 16:00

Syftet med kvalitetsregistren är att genom öppna, lättillgängliga jämförelser av resultat, följder av behandlingen och patient och närståendes upplevelser förbättra behandling och omhändertagande. Vad mäter vi och till vilken nytta? Diskussion med politiker och brukare.

I psykiatrins kvalitetsregister registreras uppgifter kring patienters psykiatriska problem, viktiga somatiska och sociala förhållanden, samt behandlingar och behandlingsresultat. Informationen kan sedan användas av de behandlande vårdenheterna för verksamhetsuppföljning och kvalitetsutveckling, samt för forskningsändamål. En mycket stor andel av psykiatrins patienter har en samsjuklighet (flera olika psykiatriska tillstånd samtidigt), vilket kan innebära registrering i flera olika register för specifika diagnosområden eller behandlingsåtgärder. Men att registrera liknande information parallellt i separata register tar onödig tid i anspråk. På uppdrag av Socialdepartementet har Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) startat projektet Nationellt kvalitetsregister för psykiatri (NKP) i syfte att utveckla en ny webbaserad lösning för befintliga och nya nationella kvalitetsregister. Vi diskuterar om vad vi mäter vi och till vilken nytta med politiker och brukare.

Medverkande:

Anette Falkenroth, psykiatrichef i Halland/styrgruppsordförande NKP

ONSDAG

[Hjärnkoll på hälsa - slå hål på myterna om psykisk ohälsa](#)

08:00 - 09:30

Folkhälsoministern berättar om myterna runt psykisk sjukdom som vi friska har. För psykisk sjukdom kan väl inte drabba mig? Det får ju bara dom? I själva verket har var fjärde svensk någon någon typ av psykisk ohälsa. Det handlar om människovärde och attityder.

Regeringen har tagit initiativet till den tre-åriga satsningen Hjärnkoll (som tidigare gick under namnet Attityduppdraget) som syftar till att slå hål på myterna om psykisk ohälsa. Vi vill med kampanjen slå hål på flera hämmande myter om psykisk ohälsa och öppna upp för samtal kring frågan. Vi vill se ett samhälle där alla med psykisk sjukdom och psykisk funktionsnedsättning samt närstående öppet kan prata om psykisk ohälsa. Idag riskerar en sådan öppenhet att människor förlorar vänner, familj, kollegor och jobb. Många blundar inför problemen och väntar för länge med att söka hjälp. Därför är ökad kunskap och förändring av allmänhetens attityder och beteenden en viktig insats för att människor med psykisk sjukdom och psykisk funktionsnedsättning ska kunna återhämta sig.

Medverkande:

Maria Larsson, folkhälsominister, Rickard Bracken, projektledare för kampanjen Hjärnkoll, Maria Lundqvist-Brömster, Riksdagsledamot (fp) – om arbetet med kampanjen (H)järnkoll i Västerbotten, Carin Aissa, Journalist och Attitydambassadör för kampanjen Hjärnkoll

[Jobba inom psykiatrin - blir man knäpp då?](#)

09.30 – 10.30

Sköterskan Ratched från filmen Gökboet spökar fortfarande för psykiatrin. Hur rekryterar vi personal med både hjärna och hjärta och hur blir psykiatrin ett attraktivt arbetsfält?

Utvecklingen inom psykiatrin har gått fram med stormsteg de senaste åren och i dag är vi långt från Gökboets miljöer och behandlingsmetoder. Rekrytering av kompetent personal är dock alltid en utmaning och tillsammans med olika yrkesföreningar diskuterar vi hur psykiatrin ska kunna bli ett mer attraktivt arbetsfält.

Medverkande:

Henrik Söderdahl, leg. Sjuksköterska i psykiatri, Ing-Marie Wieselgren, överläkare Akademiska sjukhuset Uppsala, **Carl-Gustaf Olofsson - Svenska Psykiatriska Föreningen**, Marie Sävström, (S) Landstingsråd i Blekinge, Birgitta Sevefjord (V), oppositionslandstingsråd, Stockholm

Missbruk i kombination med psykisk störning – hur gör man då?

10.30 – 11.15

Samtal om samsjuklighet och samverkan. Hur ser problemet ut? Vad kan göras? Vilka krav ställs på huvudmannskapet? Presentation av två goda exempel – integrerade mottagningar och Case Management.

Personer med samsjuklighet har komplexa vårdbehov och får ofta inte rätt vård och behandling. För att kunna garantera rätt missbruks- och beroendevård krävs att landsting och kommuner arbetar fram effektiva samverkansmetoder. Ett samtal om samsjuklighet och samverkan.

Medverkande:

Henrik Hammar, (M), Björn Fries (S), Gunborg Brännström, projektchef Kunskap till praktik, Sveriges Kommuner och Landsting och Stefan Borg, verksamhetschef Beroendecentrum, Stockholm. Moderator: Ted Bergdahl, journalist.

Är det svårt med brukarinflytande?

11:15 - 12:00

Vi reder ut begreppen brukare, brukarorganisation och brukarinflytande. Sedan debatt kring brukarmedverkan och brukarrevision, och nyttan av dem, samt två goda exempel. Avslutningsvis presenteras en annan form av brukarinflytande – certifierad HBT-mottagning.

Begreppet brukare avser en person som använder offentliga tjänster och inte har möjlighet att välja en alternativ producent, men som däremot kan påverka den nuvarande på olika sätt. Brukarinflytande kan ske både på individ-, verksamhets- och strukturell nivå. Brukarmedverkan kan också handla om att genomföra brukarenkäter, fokusgrupper med brukare etc.

Medverkande:

Berne Stålenkrantz, Svenska Brukarföreningen, Camilla Svenonius, RFHL, Ann-Marie Wulfstrand, Verdandi, Gunborg Brännström, projektchef Kunskap till praktik, Sveriges Kommuner och Landsting och Åsa Magnusson, sektionschef Beroendecentrum Stockholm. Moderator: Ted Bergdahl, journalist.

De apatiska - hur systemets fungerande delar skapar en felaktig helhet

12:00 - 13:00

Gellert Tamas, författare, journalist och dokumentärfilmare, inleder en diskussion om systemfel med att berätta om arbetet med boken "De apatiska". Temat är makt och vem som har ansvar för helheten. Diskussionen fortsätter efter lunch i passet "Vad rätt du tänkt men fel det blev..."

Varje enskild del gör rätt men helheten blir ändå fel. Ibland tycks våra välfärdssystem fungera på det viset och då undrar man ju självklart - vem har det övergripande ansvaret? Om boken "De apatiska": "... obligatorisk läsning för politiker, tjänstemän, journalister eller ja, för alla som på något sätt är intresserade av tillståndet i nationen."

Medverkande:

Gellert Tamas, journalist och författare

Vad rätt du tänkt, men fel det blev...

13:15 - 14:00

Diskussion apropå Gellert Tamas bok De Apatiska. Hur kan insatser som görs i alla välvilja leda till något vi aldrig tänkt eller velat? Vem ser det stora perspektivet?

Vi frågar oss vem som har ansvar för en felaktig helhet när varje del i systemet gör rätt. Diskussionen tar avstamp i Gellert Tamas bok "De apatiska".

Medverkande:

Gellert Tamas, författare, journalist och dokumentärfilmare, Fredrik Malmberg, Barnombudsman, Anders Sellström (KD) SKL:s styrelse, Eva Nilsson Bågenholm, ordförande Sveriges läkarförbund, **Lise-Lotte Risö Bergerlind, Svenska psykiatriska föreningen.**

Är alla självmord psykiatrins fel?

14:00 - 15:00

Är man psykisk sjuk får man inte dö. Samhället har när nog nolltolerans när den psykiatriska vården fungerar mindre väl. Att en eller annan operation misslyckas kan vi däremot acceptera. Men kan allt skyllas på psykiatrin? Vilka andra borde bidra till vår psykiska hälsa?

Självmord, självmordsförsök och självdestruktivt beteende är ett folkhälsoproblem i vårt land. Det finns mycket forskning kring dessa frågor, och det har utvecklats vårdprogram inom vuxenpsykiatrin och barn- och ungdomspsykiatrin för de grupper som kommer till oss. Det finns nu också ett nationellt självmordsförebyggande program antaget av riksdagen. Socialstyrelsen har under årens lopp engagerat sig i frågan och tagit fram riktlinjer för hur arbetet med självmordsnära personer ska bedrivas. Detta är väl, men det finns en oroande tendens i allt detta. Det är att självmord tenderar att bli ett medicinskt problem, framför allt ett problem för psykiatrin. Varje fullbordat självmord uppfattas som ett misslyckande för psykiatrin. Men psykiatrin borde inte ensam få rollen som självmordsförebyggare. Vi vet nu väldigt mycket om riskfaktorer för självmord och självdestruktivt beteende, och faktum är att de flesta av riskfaktorerna ligger utanför psykiatrins ansvars- och kompetensområde.

Medverkande:

Bengt Eliasson, Hallans läns landsting

Jan Beskow, SuicidPrevention i Väst, SPIV

Olle Hollertz, Kalmar läns landsting

Lise-Lotte Risö Bergerlind, Svenska Psykiatriska Föreningen

Framtidens psykiatri

15:00 - 16:00

Vilken psykiatri vill vi se framöver? Är i Sverige så annorlunda än resten av Europa och världen?

Ett visionärt samtal om den svenska psykiatrin i dag och i morgon. Vart vill vi - och varför? Vad kan bli bättre och hur når vi dit? Vilka lärdomar kan vi ta med oss från andra länder?

Medverkande:

Margot Wallström (s), Lise-Lotte Risö Bergerlind, Ing-Marie Wieselgren Örjan Salling, Förbundsdirektör, Sveriges Psykologförbund

Övriga aktiviteter

Bortom stereotyperna - Vem syns i media?

5/7 2010 13:00 - 14:30

Högskolan på Gotland, Cramérgatan 3

Personer med psykiska sjukdomar och funktionsnedsättningar skildras i media ofta ensidigt negativt. Bilden ges att det bara är en liten grupp som är drabbade och att de sällan eller aldrig återhämtar sig. Kan trenden vändas och vilka kan i så fall gå före och öka toleransen och utrymmet för olikhet?

Medverkande:

Ann-Sofie Magnusson, Högskolan Väst, disputerade 2010 vid JMG Göteborgs universitet med avhandlingen "Bilden av psykiatriområdet" och har en bakgrund som sjuksköterska och journalist; Rickard Bracken, projektledare, Handisam; **Lise-Lotte Risö Bergerlind, Svenska Psykiatriska Föreningen (SPF)**; Jan Axelsson, programdirektör för nyheter, sport och current affairs SVT, Anki Sandberg, samordnare psykiatrinätverket NSPH, Bertil Jacobson, samtalsledare

"Vi har Tourette" – film och diskussion om att leva med tics

5/7 2010 15:30 - 16:45

Högskolan på Gotland, Cramérgatan 3

Det finns fördomar när det gäller Tourettes syndrom som att man ofrivilligt svär eller säger fula ord. Men det gäller bara ett fåtal. De vanligaste symtomen är ofrivilliga rörelser, grimaser, harklingar, så kallade tics. Filmen vill bidra till en ny och mer korrekt bild av Tourettes syndrom.

Medverkande:

Anki Sandberg ordförande Riksförbundet Attention, Eric Donell regissör och projektledare, Henrik Pelling psykiater, Attentionmedlem från Gotland.

En skola för alla?

6/7 2010 15:00 - 16:30

Högskolan på Gotland, Cramérgatan 3

Svensk skola sägs vara till för alla, men i själva verket fungerar inte undervisningen för elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar som t ex ADHD. Genom att inte se sambandet mellan ADHD och mobbning, skolvägran och inlärningsavvikelser skapas en grogrund för tidigt utanförskap.

Medverkande:

Anki Sandberg, ordf Riksförbundet Attention, Lars Arrhenius, Barn och elevombud, Marie Granlund, riksdagsledamot (s) vice ordförande Utbildningsutskottet, Maria Stockhaus, riksdagskandidat (m), ordf SKL:s utbildningsberedning samt ordf barn och utbildningsnämnden Sollentuna, Rosita Brolin, sjuksköterska, fil kand i utbildningsvetenskap och forskarstuderande, Lena Josefsson, samtalsledare.

ADHD-behandling inom Kriminalvården - extremt lönsamt

8/7 2010 10:00 - 11:30

Högskolan på Gotland, Cramérgatan 3

Erfarenheterna från ADHD-projektet på Norrtäljeanstalten visar att behandling av ADHD är lönsamt både ur samhällsekonomisk synvinkel och för individen. Nationalekonomen Ingvar Nilsson beräknar att klienterna skulle kosta samhälle 20 gånger mer om de inte rehabiliteras. När ska det bli efterföljare?

Medverkande:

Ingvar Nilsson, nationalekonom SEE AB, Lars-Håkan Nilsson, medicinskt ansvarig inom Kriminalvården, Daniel Uppström, koordinator Beroendecentrum, Stockholms läns landsting och Kriminalvården Region Stockholm, Ing-Marie Wieselgren, verksamhetsansvarig, SKL, Anki Sandberg, ordförande Riksförbundet Attention

Vem får jobba? - Ett seminarium om arbetsmarknaden och psykisk ohälsa

8/7 2010 13:00 - 14:30

Högskolan på Gotland, Cramérgatan 3

Personer med psykisk funktionsnedsättning är en grupp som har särskilt svårt att få jobb. Många får sin försörjning genom socialförsäkringen eller genom kommunernas försörjningsstöd. Många försörjs av sina anhöriga. Hur ska trenden kunna ändras? Vad behöver göras och vilka resurser behövs?

Medverkande:

Ingrid Burman, ordf Handikappförbunden, Rickard Bracken, projektledare Hjärnkoll, Handisam, Henrietta Stein, chef Avd för rehabilitering till arbete, Arbetsförmedlingen, Anki Sandberg, samordnare psykiatrinätverket NSPH, Jan-Olof Forsén, AU-ledamot psykiatrinätverket NSPH. Moderator: Kenneth Abrahamsson, programchef Forskningsrådet FAS.

Arvet efter psykiatrisamordningen

8/7 2010 15:00 - 16:30

Högskolan på Gotland, Cramérgatan 3

2006 föreslog Anders Milton att psykiatrin skulle upprustas med 12 miljarder extra under sju år. Cirka 900 miljoner om året har den nuvarande regeringen satsat. Vad har pengarna använts till? Varför klagas så många på den psykiatriska vården? Vilka brister återstår att ta itu med?

Medverkande:

Anders Andersson (KD) riksdagsledamot Socialutskottet, ordförande i alliansens sjukvårdsgrupp, Ylva Johansson (S) riksdagsledamot Socialutskottet, Ing-Marie Wieselgren verksamhetsansvarig på SKL, Rickard Bracken projektledare Hjärnkoll Handisam, **Olle Hollertz Svenska Psykiatriska Föreningen (SPF)**, Anki Sandberg samordnare psykiatrinätverket NSPH, Jan-Olof Forsén AU-ledamot psykiatrinätverket NSPH